

GENDER VE ŠKOLE

Jana Kubrická

*Katedra pedagogiky
Centrum jazykového vzdělávání MU
kubricka@fsps.muni.cz*

Z úvodu k problematice genderu:

- Gender: sociální rod, kulturně a historicky podmíněný, asymetrický
 - Genderové role: soubor pravidel chování, hodnot a zájmů pro muže a ženy, osvojovány učním
 - Úrovně genderové analýzy: individuální, interakce, instituce
 - S. Bem: optická skla kultury (g. polarizace, androcentrismus, biologický esencialismus)
-
-

Gender ve škole: struktura přednášky

- Škola – bezpohlavní prostor?
- Dimenze genderu ve škole
- Gender v učebnicích
- Genderované předměty
- Jak genderově citlivě učit

Škola – rod ženský?

- Probíhá socializace – učíme se normy a hodnoty
- Reprodukuje se status quo
- Prostor pro změnu?
- Řecká scholé – volný čas – pro muže
- Veřejné - mužské/ soukromé - ženské

Dimenze genderu ve škole

- Fyzický prostor
- Vytváření symbolů a představ
- Komunikace a jednání
- Identita
- Logika Života v organizaci

Gender v učebnicích

- Celková koncepce předmětu
- Výběr učiva
- Ilustrace a příklady
- Jazyk učebnice

Bezpečnostní předměty?

- Aprobace vyučujících
- Koedukace = rovnost?
- Humanitní/technické
- Sebenaplňující se proroctví
- Kde je prostor pro gender?

Genderově pozitivní výchova

- Zpochybňovat genderové stereotypy
 - Pěstovat „mužský“ prvek v dívkách a „ženský“ v chlapcích
 - Přistupovat ke každému bez ohledu na očekávání
 - Předkládat alternativní modely životního stylu
 - Snižovat význam genderu ve společnosti
 - Pomáhat rozvíjet kritické myšlení
 - „Zcitlivovat“ vůči dalším stereotypům
 - Rizika necitlivé výchovy: mýtus krásy (ženy), potlačování emocí (muži)
-
-

Zásady genderově citlivého vyučování

- Vyvarování se sexismu
 - Nepřidělování úkolů stereotypně
 - Vyvážené složení pracovních skupin
 - Podpora komunikace a dohody mezi dívkami a chlapci
 - Otevřenost k netypickému chování
-
-

Zásady genderově citlivého vyučování

- Příklady a motivace pro všechny
 - Princip spravedlnosti
 - Nestereotypní hodnocení
 - Používání nezaujatých materiálů
 - Citlivá tematizace genderu
-

Aktivity pro genderové „zcitlivění“

- *Co by se změnilo, kdybych byla klukem/ byl holkou*
 - *Život s nálepkou*
 - *Co skrývá reklama?*
 - *Zpráva pro mimozemské civilizace*
 - *Jak reagovat na diskriminaci*
-
-

A proč učit citlivě?

- Genderově citlivá výuka má moc:
 - odstranit nerovnosti
 - rozvinout potenciál
 - zvýšit sebejistotu
 - rozšířit hranice

Použitá a doporučená literatura

- Gilligan, C. *Jiným hlasem. Praha: Portál, 2001.*
 - Jarkovská, L. *Rovné příležitosti dívek a chlapců ve vzdělávání. Brno: Nesehnutí, 2003.*
 - Kimmel, M. S. *The Gendered Society. Oxford University Press , 2000.*
 - Oakley, A. *Pohlaví, gender a společnost. Praha: Portál, 2000.*
 - Smetáčková, I. (ed.) *Gender ve škole. Otevřená společnost, o. p. s., 2006.*
 - Renzetti, C., Curran, D. *Ženy, muži a společnost. Praha: UK Karolinum, 2003.*
-
-

Děkuji za pozornost

